

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за III квартал 2025 року

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 33 пунктах спостережень**, із них:

28 - операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 6 - транскордонні водотоки; 5 - діагностичний моніторинг.

Протягом III кварталу водогосподарськими організаціями семи областей забезпечено відбір 99 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Липень (15 створів):

- 209,2 мкг/дм³ р. Горинь м. Нетішин (в 6,2 раза);
- 198,5 мкг/дм³ р. Горинь с. Ташки (в 5,8 раза);
- 186,8 мкг/дм³ р. Іква м. Дубно (в 5,5 раза);
- 118,0 мкг/дм³ р. Стохід с-ще Любешів (в 3,5 раза);
- 94,0 мкг/дм³ Хрінницьке вдсх. с. Боремель (в 2,8 раза);
- 57,9 мкг/дм³ р. Устя м. Рівне (в 1,7 раза);
- 56,2 мкг/дм³ р. Болдурка с. Лагодів (в 1,7 раза);
- 55,5 мкг/дм³ р. Стир м. Луцьк (в 1,6 раза);
- 52,5 мкг/дм³ р. Ствига с. Познань (в 1,5 раза);
- 47,1 мкг/дм³ р. Горинь с. Висоцьк (в 1,4 раза);
- 45,8 мкг/дм³ р. Стир с. Жидичин (в 1,3 раза);
- 38,7 мкг/дм³ р. Турія с. Бахів (в 1,1 раза);
- 38,2 мкг/дм³ р. Льва с. Береброди (в 1,1 раза);
- 34,6 мкг/дм³ р. Горинь м. Ланівці (в 1,02 раза);
- 34,5 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (в 1,01 раза).

Серпень (20 створів):

- 344,3 мкг/дм³ р. Стир с. Зарічне (в 10,1 раза);
- 260,9 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче випуску (в 7,7 раза);
- 253,5 мкг/дм³ р. Прип'ять с. Сенчиці (в 7,5 раза);
- 242,9 мкг/дм³ р. Горинь с. Висоцьк (в 7,1 раза);
- 237,2 мкг/дм³ р. Льва с. Переброди (в 7,0 раз);
- 236,8 мкг/дм³ р. Хомора м. Полонне (в 7,0 раз);
- 225,0 мкг/дм³ р. Хомора с-ще Понінка (в 6,6 раза);
- 213,6 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище випуску (в 6,3 раза);
- 72,3 мкг/дм³ р. Уж м. Коростень (в 2,1 раза);
- 62,1 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 1,8 раза);
- 62,1 мкг/дм³ р. Устя м. Рівне (в 1,8 раза);
- 58,3 мкг/дм³ р. Іква м. Дубно (в 1,7 раза);
- 57,8 мкг/дм³ р. Горинь с. Ташки (в 1,7 раза);
- 54,2 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (в 1,6 раза);
- 54,0 мкг/дм³ р. Горинь м. Нетішин (в 1,6 раза);
- 53,8 мкг/дм³ р. Случ Чернелівське вдсх. м. Хмельницький (в 1,6 раза);
- 53,2 мкг/дм³ Хрінницьке вдсх. с. Боремель (в 1,6 раза);
- 50,1 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (в 1,5 раза);
- 46,2 мкг/дм³ р. Стир м. Луцьк (в 1,4 раза);
- 44,7 мкг/дм³ р. Ствига с. Познань (в 1,3 раза).

Вересень (10 створів):

- 658,1 мкг/дм³ р. Хомора м. Полонне (в 19,4 раза);
- 89,3 мкг/дм³ р. Уж м. Коростень (в 2,6 раза);
- 77,8 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 2,3 раза);
- 77,4 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (в 2,3 раза);
- 76,1 мкг/дм³ р. Прип'ять с. Сенчиці (в 2,2 раза);
- 67,3 мкг/дм³ р. Болдурка с. Лагодів (в 2,0 раза);
- 66,5 мкг/дм³ р. Хомора с-ще Понінка (в 2,0 раза);
- 66,4 мкг/дм³ р. Горинь с. Висоцьк (в 2,0 раза);
- 62,6 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче випуску (в 1,8 раза);
- 61,7 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище випуску (в 1,8 раза).

• **кадмію та його сполук** (норма-1,5 мкг/дм³):

Вересень (2 створи):

- 1,7 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 1,1 раза);
- 1,6 мкг/дм³ р. Турія с. Бахів (в 1,1 раза).

Крім того, у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

- пестициди: хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів), тербутрин, атразин, пара-пара-ДДЕ, пара-пара-ДДТ, октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенол);
- поліароматичні вуглеводні: антрацен, флуорантен, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г.х.і)перілен, індено (1,2,3-сд)пірен;
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ), тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець);
- леткі органічні сполуки: тетрахлоретилен, трихлоретилен, дихлорметан (хлористий метилен), трихлоретилен;
- метали: нікель, хром, кадмій, миш'як, кобальт.

В 4-х пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та 6-ти транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості води (30 проб/ 600 вимірювань).

Значення більшості показників знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного і рибогосподарського водокористування, за винятком марганцю та заліза загального, що носить природний характер.

В річках Уборть та Случ м. Звягель фіксується органічне забруднення за показником БСК₅. В річках Льва, Ствига, Стир та Уборть виявлено підвищений вміст амоній-іонів.

Аналіз стану МПВ питних водозаборів за середніми за квартал фізико-хімічними показниками:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 1,16 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький
максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:

- 3,20 мгО₂/дм³ р. Случ, м. Звягель

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 30,87 мгО/дм³ р. Уж, м. Коростень
максимальне значення: 37,87 мгО/дм³ р. Хомора, м. Полонне

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,310 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 0,620 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 1,83 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до 3,17 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,010 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне до 0,045 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,050 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне до 0,192 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 242 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень та р. Хомора, м. Полонне до 375 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
- 0,941 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- 0,640 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- 0,177 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
- 0,123 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
- 0,130 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- 0,121 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель.

Транскордонні водотоки:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення: 1,90 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк
максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:
- 3,54 мгО₂/дм³ в р. Уборть, с. Рудня Хочинська

- ХСК (норма - 50 мг О/дм³)
мінімальне значення: 22,03 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк
максимальне значення: 34,46 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

- амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³): в межах від 0,398 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк до зафіксовано **перевищення**:
- 1,305 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
- 0,915 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,782 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 0,610 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.
- фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³): в межах від 0,061 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне до 0,166 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³): в межах від 0,765 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань до 3,327 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³): в межах від 0,012 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне до 0,078 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 181 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань до 304 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)
- 2,383 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- 0,857 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,603 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,480 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
- 0,476 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
- 0,400 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)
- 0,203 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився у межах від 2,25 до 10,5 мгО₂/дм³.
Порушення кисневого режиму фіксувалось у питному водозаборі м. Хмельницький,
р. Случ.

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну середнього Дніпра за III квартал 2025 року

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні середнього Дніпра проводиться **на 9 пунктах спостережень**, із них:

7 - операційний моніторинг, у т.ч. 5 - поверхневих водозаборів, які є джерелами питного водопостачання;

2 - діагностичний моніторинг.

Відповідно до Програми та затвердженого графіку відбору проб протягом III кварталу забезпечено відбір 27 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород по всіх 27 пробах виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{мах}) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Серпень (3 створи):

- 47,1 мкг/дм³ - р. Гнилоп'ять, м. Бердичів (в 1,4 раза);
- 38,8 мкг/дм³ - р. Возня, с. Рудня Городищенська (в 1,1 раза);
- 37,2 мкг/дм³ - р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир (в 1,1 раза).

Вересень (6 створів):

- 171,4 мкг/дм³ - р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин (у 5,0 раз);
- 154,1 мкг/дм³ - р. Возня, с. Рудня Городищенська (у 4,5 раза);
- 149,9 мкг/дм³ - р. Ів'янка, с. Харитонівка (у 4,4 раза);
- 139,6 мкг/дм³ - р. Мика, с. Кичкирі (у 4,1 раза);
- 64,7 мкг/дм³ - р. Роставиця, с-ще Ружин (у 1,9 раза);
- 45,8 мкг/дм³ - р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова (у 1,3 раза).

Крім того у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

- пестициди: хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів) та тербутрин
- поліароматичні вуглеводні: флуорантен, антрацен, бензо(а)пірен та бензо(к)флуорантен
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ)
- метали: кадмій, миш'як, кобальт, хром та нікель.

У 5-ти питних водозаборах визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (15 проб/ 300 вимірювань).

Значення більшості показників якості поверхневих вод знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного водокористування, за винятком заліза загального та марганцю по усіх створах та БСК₅ (окрім річки Ірша Іршанське вдсх.).

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

• ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 28,75 мгО/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова
максимальне значення: 34,01 мгО/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир

• БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 2,91 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова
максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,41 мгО₂/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир
- 3,38 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів
- 3,10 мгО₂/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин
- 3,05 мгО₂/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,230 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 0,330 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 1,470 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 1,713 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,017 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин та р. Гнилоп'ять, м. Бердичів до 0,029 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,056 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 0,110 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 295 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 441 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано **перевищення** показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,831 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,608 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,492 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,398 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,308 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,116 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,106 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,098 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,085 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,071 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився у межах від 10,21 до 11,17 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України»
<http://monitoring.davt.gov.ua>